

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do šedivých políček!

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí/ho práce Posudek oponenta/ky

Autor/ka práce

Příjmení a jméno: Menclová Tereza

Název práce: Mediální obraz arabského jara v Mladé frontě DNES a Lidových novinách

Autor/ka posudku

Příjmení a jméno: Ždimera Jan, Mgr.

Pracoviště: Česká tisková kancelář (ČTK), obrazová redakce

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☐	☒	☐	☐	☐
1.3	Struktura práce	☒	☐	☐	☐	☐

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Předložená práce ve své podstatě odpovídá schváleným tezím. Mírný posun nastal ve výzkumné technice, kde původně zamýšlenou případovou studii nahradila obsahová analýza fotografií. Jelikož se autorce ve sledovaném období nepodařilo zdokumentovat významnější uplatnění občanské žurnalistiky, zůstalo těžiště práce v porovnání mediálního obrazu počátků arabského jara v Egyptě ve fotografiích publikovaných na stránkách dvou sledovaných titulů. To však stále odpovídá titulu práce i tezím a nelze proti tomu nic namítat.

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte číslicí na škále 1 – 2 – 3 – 4 – 5 (výborné – velmi dobré – dobré – dostatečné – nedostatečné)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	1
2.2	Pochopení zpracované literatury a schopnost ji aplikovat	1
2.3	Zvládnutí zvolené techniky zpracování materiálu	2
2.4	Logičnost výkladu, podloženost závěrů	2

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Práce Terezy Menclové má dostatečnou oporu v použité literatuře a pramenech. Z textu je patrné, že se autorka ve zvolené problematice dobře orientuje, odkazy na literaturu používá uměřeně a účelně. Je dobře, že kromě odborných knižních publikací využívá i publicistických textů či internetových zdrojů. Samotná obsahová analýza fotografií publikovaných na stránkách vybraných dvou periodik působí místy poněkud povrchně, ne všechny závěry lze považovat za doložené (více v závěrečném komentáři).

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte číslicí na škále 1 – 2 – 3 – 4 – 5 (výborné – velmi dobré – dobré – dostatečné – nedostatečné)

		Hodnocení známkou
3.1	Struktura práce	1
3.2	Funkčnost a přiměřenost poznámkového aparátu a odkazů	1
3.3	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejaté bez udání zdroje, hodnot'te stupněm 5. Pokud v textu zjistíte přejaté pasáže vydávané neoprávněně autorem za vlastní zjištění, nedoporučte práci	1

	k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhnete, aby s autorem bylo zahájeno disciplinární řízení.)	
3.4	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotíte stupněm 5)	2
3.5	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava práce	2

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Po formální stránce není důvod k výraznějším výhradám. Struktura práce je vyvážená, taktéž poznámkový aparát je plně funkční a přiměřený. Prohřešky proti citační normě nebyly autorem tohoto posudku shledány. V ojedinělých případech autorka používá výrazy či formulace ne zcela vhodné pro odborný text, nicméně výskyt takových excesů lze označit za nevýznamný. Za úvahu by stálo připojení alespoň několika obrazových ukázek, které by reprezentovaly odlišnosti profesionálního stylu od občanské žurnalistiky a také rozdíl práce s fotografií v jednotlivých novinových titulech.

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost zpracování tématu apod.)

Tereza Menclová napsala zajímavou a fundovanou bakalářskou práci, ve které se věnuje velmi aktuálnímu tématu - občanské žurnalistice. Prostorem k bádání, kde tento fenomén sleduje, je jí dramatické období společenských změn v arabském světě – takzvané arabské jaro - z počátku roku 2011, přičemž hlavní důraz klade na dění v Egyptě.

V úvodní teoretické části své práce prostřednictvím historického exkurzu i formálního vymezení definuje samotný občanský žurnalismus včetně jeho vztahu k žurnalistice profesionálnímu. Vedle přínosu veřejné žurnalistiky neopomíná zmínit ani její úskalí a rizika.

Autorka zde suverénně pracuje s informacemi, v problematice se evidentně dobře orientuje a daří se jí do svižného a čtivého textu ztuhnout vše podstatné.

Méně přesvědčivě však vynívají některé pasáže ze samotné analýzy fotografií publikovaných na stránkách zvolených dvou periodik. Některé závěry lze označit za plytké, jiné i za vysloveně diskutabilní – na straně 28 například autorka tvrdí:

„Obecně platí, že fotografii čteme zprava doleva.“

Nevím, odkud Tereza Menclová tento poznatek získala, ale dovoluji si s ním jednoznačně nesouhlasit: pokud vůbec připustíme, že čtení fotografií je něco na způsob jízdy v přikázaném směru, pak bychom se asi snáze ztotožnili se způsobem čtení čehokoli jiného, zejména textu, v našem kulturním prostředí obvyklým, tedy zleva doprava. Ale i to se jeví jako pravidlo příliš striktní a neúčelné. Vždyť každá fotografie má jinak umístěný hlavní objekt či akcent a čtení/vnímání obrazu by proto mělo postupovat spíše dle logiky a sledu jednotlivých plánů snímku, než podle nějakého předem daného a pro všechny fotografie stejného a závazného postupu.

Na jiném místě autorka konstatuje:

„Pokud bychom totiž neměli pod fotografií z Mubarakova projevu doplňující popis, vůbec bychom nebyli schopni rozklíčovat její význam.“ (str. 24)

Ano, pokud bychom pod zpravodajským snímkem neměli text, který k tomu, co je (zjevně) na snímku, doplňuje také informaci o tom, co je „za“ snímkem, tedy kontext, mohlo by snadno dojít k nepochopení či dezinterpretaci sdělení oním snímkem neseného. Ale to je prosím charakteristický rys (či chcete-li, vlastnost) zpravodajské fotografie, že její nedílnou součástí je popis! Nad tím bychom se v odborné diskusi neměli podívat ani pozastavovat...

Samostatnou skupinu problematických výroků tvoří konstatování týkající se technických záležitostí. Autorka často a zasvěceně zkoumá snímky dle hloubky ostrosti a celkové technické kvality, přičemž občas činí závěry poněkud unáhlené:

„...soudě dle kvality snímku a nulové hloubce ostrosti.“ (str. 23)

„Na základě její kvality a bezprostřednosti, kdy fotografující přímo zachytil explozi, můžeme snadno usuzovat, že autorem je „náhodný“ svědek.“ (str. 23)

„Záběr je navíc roztřesený a částečně rozmazaný, tudíž můžeme usuzovat, že daný obraz nepochází z profesionálního fotoaparátu s vysokým rozlišením.“ (str. 27)

Autorka sama v závěru konstatuje, že občanská žurnalistika se ve sledovaném období ve vymezeném prostoru dvou vybraných tištěných periodik projevila jen nevýznamně. Důvodem může být kromě jiného i to, že sledovala jen velmi krátký časový úsek cca dvou týdnů. Přitom události arabského jara v Egyptě měly několik

kulminačních bodů a bouřlivý vývoj v zemi v podstatě až do současnosti neustal, byť aktuální pozornost médií už není zdaleka taková jako v počátcích.

Stálo by proto za úvahu, zvláště pokud sledovaný vzorek neposkytl přesvědčivou oporu pro hypotézu, zda se nepokusit sledovat delší souvislý úsek či několik od sebe vzdálenějších úseků kratších.

Nicméně - protože to, že se občanská žurnalistika na referování o událostech arabského jara podílela, lze považovat za objektivní fakt – příčinu relativního neúspěchu v pátrání můžeme spatřovat i jinde: autor těchto řádků má ze své praxe fotoeditora ČTK tu zkušenost, že snímky z alternativních zdrojů, kam spadá i oblast občanské žurnalistiky, se objevují nejčastěji v prvotních fázích nějaké události či konfliktu, kdy není možné okamžitě zajistit přítomnost kmenového či spolupracujícího fotoreportéra.

Takové snímky pak nejčastěji doprovázejí první rychlé zpravodajství na internetu či v televizním vysílání, kde však bývají velmi rychle nahrazeny snímky kvalitnějšími (případně věrohodnějšími), jakmile se takové v servisu agentur objeví. Tištěná média už mají v obvyklých časech svých uzávěrek z čeho vybírat a jelikož nemohou internetu a televizi konkurovat rychlostí, snaží se konkurovat kvalitou. Proto by možná více úspěchů přinesla analýza obsahu internetových médií. Tam by ale bylo nutné pracovat s materiálem de facto v reálném čase.

Přes výše uvedené výtky a výhrady považuji práci studentky Terezy Menclové za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	Na straně 26 autorka uvádí: "Snímek z titulní strany víkendového vydání ze dnů 29. - 30. ledna 2011 pochází z agentury AP, přičemž jeho autorem je údajný Ahmed Ali. Profesionální spojitost tohoto muže s Associated Press se nepodařilo prokázat, proto můžeme usuzovat, že se jedná o fotografa na volné noze." Zajímalo by mne, jakým způsobem se pokoušela spojitost tohoto reportéra s agenturou APOD. Kontaktovala přímo vedení agentury? Ve fotobance ČTK je totiž od Ahmeda Aliho 95 snímků, což o náhodné spolupráci zrovna nevypovídá...
5.2	

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

výborně – **velmi dobře** – **dobře** – **nedoporučuji k obhajobě**

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Datum: .....

Podpis: .....

Hotový posudek vytiskněte, podepište a odevzdejte ve dvou kopiích i zašlete elektronicky na adresu sekretariátu příslušné katedry!